

Den Haag

09/263 680-20
SCANDATUM

12 APR. 2021

00

Retouradres Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag

Arrondissementsparket Den Haag
t.a.v. mevrouw mr. L.T. Bregman
Postbus 20302
2500 EH Den Haag

Ons kenmerk

Contactpersoon
Veiligheid
Dienst
Bestuursdienst
Afdeling
Directie Veiligheid
Telefoonnummer
(070) 353 3321

Datum
19 januari 2021

Onderwerp
Demonstratie 5 mei 2020

Geachte mevrouw Bregman,

Naar aanleiding van uw verzoek om informatie m.b.t. de demonstratie van 5 mei 2020 bericht ik u als volgt.

Bevoegdheden van de Wet openbare manifestaties

De Wet openbare manifestaties (Wom) geeft de burgemeester de bevoegdheden om aangemelde demonstraties preventief te verbieden, om beperkingen op te leggen, om aan demonstranten tijdens de demonstratie aanwijzingen te geven en om demonstraties te beëindigen. Preventief verbieden en het opleggen van beperkingen kan alleen worden gedaan aan de hand van een kennisgeving (melding) van een demonstratie. Het geven van aanwijzingen aan demonstranten en het beëindigen van een demonstratie kan zowel bij aangemelde, als niet-aangemelde demonstraties plaatsvinden. Omdat in casu sprake was van een niet-aangemelde demonstratie, waarbij aanwijzingen zijn gegeven aan de demonstranten en die vervolgens beëindigd is, wordt hieronder op deze bevoegdheden nader ingegaan.

Aanwijzingen tijdens demonstratie

Op grond van artikel 6 Wom is de burgemeester bevoegd tijdens een manifestatie aanwijzingen te geven, die de deelnemers in acht moeten nemen. Ingevolge artikel 2 Wom mogen aanwijzingen slechts worden aangewend met het oog op de in artikel 2 genoemde doeleinden.

Zoals is beschreven in het Haagse demonstratiebeleid geldt in Den Haag de volgende werkwijze ten aanzien van het geven van aanwijzingen. Indien de politie het met het oog op de belangen van artikel 2 Wom nodig acht dat er een bepaalde aanwijzing wordt gegeven aan de deelnemers van de demonstratie, dan neemt zij telefonisch contact op met de burgemeester. Indien de burgemeester besluit een aanwijzing te geven dan deelt de politie de aanwijzing op de meest geschikte wijze mede aan de deelnemers van de demonstratie.

Beëindigen demonstratie

Op grond van artikel 7 Wom is de burgemeester bevoegd om aan degenen die een manifestatie houden of daaraan deelnemen de opdracht te geven deze terstond te beëindigen en uiteen te gaan. Op grond van artikel 7 Wom is hij hiertoe bevoegd, indien:

- a. de vereiste kennisgeving niet is gedaan, of een verbod is gegeven;
- b. in strijd wordt gehandeld met een voorschrift, beperking of aanwijzing;
- c. een van de in artikel 2 genoemde criteria dat vordert.

De onderdelen a en b hebben betrekking op gevallen waarin de organisatoren of deelnemers van de demonstratie zich niet houden aan de voor hen geldende verplichtingen: handelen in strijd met de kennisgevingsplicht, een opgelegd verbod, voorschrift, beperking of aanwijzing. In andere gevallen volgt uit onderdeel c dat voor het beëindigen van een manifestatie voldaan moet zijn aan dezelfde strenge eisen als voor het vooraf verbieden daarvan: een van de doelcriteria van artikel 2 Wom moet dit 'vorderen'. Volgens de regering kan hierbij worden gedacht aan situaties waarin in de nabijheid van de manifestatie zich een calamiteit voordoet, of ernstige wanordelijkheden (dreigen te) ontstaan van zodanige omvang dat gelet op de beschikbare middelen om deze te beteugelen, in redelijkheid slechts tot ontbinding van de manifestatie kan worden overgegaan. Ook bij de gevallen onder a en b spelen de belangen van artikel 2 Wom overigens een rol, zij het een minder grote rol dan bij de gevallen onder c. In de gevallen onder a en b mag de burgemeester zijn bevoegdheid weliswaar slechts aanwenden met het oog op de belangen van artikel 2 Wom, maar deze belangen dienen in het geval onder c in veel grotere mate in het geding te zijn. De regering merkt hierover op dat het in de gevallen onder a en b steeds gaat om overschrijding van beperkingen in ruime zin die door de gemeentelijke overheid (mede) met het oog op de betrokken manifestaties zijn vastgesteld. De in artikel 2 genoemde belangen zijn bij het stellen van deze beperkingen al meegewogen. In het geval onder c gaat het echter om een nieuwe afweging, die in de plaats treedt van de eerder gemaakte afweging. Aan een dergelijke heroverweging mogen volgens de regering hogere eisen worden gesteld.

Voor het beëindigen van een demonstratie geldt dezelfde werkwijze als voor het geven van een aanwijzing tijdens een demonstratie.

Voor zowel het geven van aanwijzingen tijdens een demonstratie, als voor het beëindigen van een demonstratie geldt dat deze besluiten niet naderhand door de burgemeester op schrift worden gesteld. Wel zal de politie in een proces-verbaal opnemen dat een aanwijzing door de burgemeester is gegeven en/of de demonstratie op last van de burgemeester is beëindigd. Dat is in casu ook gebeurd.

Voor de volledigheid wijs ik u erop dat de beslissing om een aanwijzing ex artikel 6 Wom, of een beëindigingsopdracht ex art. 7 Wom te geven, niet *vooraf* op schrift kan worden gesteld, omdat een dergelijke beslissing juist wordt genomen in situaties die vragen om optreden ter onmiddellijke handhaving van de openbare orde (zie: L.D. Ruigrok, Onmiddellijke handhaving van de openbare orde of bestuursdwang? (diss. Groningen), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2012, p. 218-219).

In Den Haag is het, mede door het grote aantal (spontane) demonstraties dat in Den Haag plaatsvindt, al zeer lang gebruikelijk om dergelijke besluiten niet achteraf opschrift te stellen. Dit is ook geenszins verplicht. Sterker nog, de wetgever heeft juist gewild om de ordebevelen van de burgemeester buiten het volle bereik van de Algemene wet bestuursrecht te houden. De bedoeling van de wetgever om een dogmatisch onderscheid te maken tussen ordebevelen en de herstelsanctie bestuursdwang komt tot uitdrukking in de gedachte om alleen schriftelijke beslissingen als besluit aan te merken en door daartoe art. 5:23 in de Algemene wet bestuursrecht op te nemen. Door het op schrift stellen van ordebevelen zou het dogmatische onderscheid tussen ordebevelen en herstelsancties verwateren. Het aanhouden van een scherp onderscheid tussen ordebevelen en herstelsancties voorkomt dat het optreden van de burgemeester inboet op de in onmiddellijkheidssituaties vereiste daadkracht. Het is dan duidelijk dat op de uitoefening van die bevoegdheden geen complicerende en tijdrovende

algemene bestuursrechtelijke normen van toepassing zijn. Burgemeesters hoeven zich niet belemmerd te voelen door onder die omstandigheden onwerkbaar normen die bedoeld zijn voor besluiten inzake reguliere herstelsancties.

Indien de bevelen mondeling worden gegeven, wil dat in het geheel niet zeggen dat het gebruik van de bevelsbevoegdheden niet aan voorwaarden is onderworpen. Zo gelden er belangrijke toepassingsvereisten en voorwaarden voor de inhoud van de ordemaatregelen die voortvloeien uit de aard van de bevoegdheid zelf. Dit geldt, zoals uit het vorenstaande blijkt, ook voor de bevoegdheden van artikel 6 en 7 Wom. Verder valt een mondeling bevel nog steeds onder het onder die omstandigheden relevante bereik van de Algemene wet bestuursrecht. Ingevolge art. 3:1 lid 2 Awb zijn immers op een andere handeling van een bestuursorgaan dan een besluit de beginselen van zorgvuldige voorbereiding en evenredige belangenafweging van overeenkomstige toepassing, voor zover de aard van de handelingen zich daar niet tegen verzet.

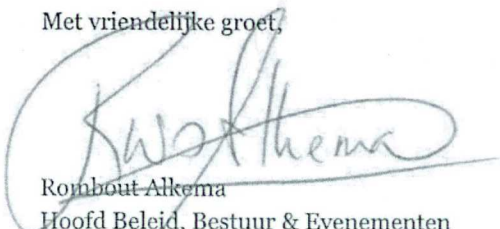
Tegen ordebevelen die geen besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht zijn, staat geen bestuursrechtelijke rechtsbescherming open, omdat de bestuursrechter niet mag oordelen over feitelijk handelen van een bestuursorgaan. Dit betekent uiteraard niet dat er in het geheel geen rechtsbescherming openstaat. Ook voor de strafrechter kunnen immers de bevelen ter sprake komen indien iemand ten laste wordt gelegd dat hij niet aan een bevel heeft voldaan.

De demonstratie van 5 mei 2020

De politie heeft, naast vastlegging van de toepassing van de bevoegdheden van artikel 6 en 7 van de Wom, naderhand ook aan de driehoek schriftelijk verslag gedaan van het verloop van de demonstratie op 5 mei 2020. Zie de bijlage. Zoals uit dit verslag blijkt, was de demonstratie vooraf niet aangemeld. Desondanks heeft de burgemeester de demonstratie op de Koekamp willen faciliteren. Toen de demonstranten, ondanks herhaaldelijke en duidelijke vorderingen van de politie om zich aan de aanwijzing van de burgemeester te houden, niet wilden terugkeren naar de Koekamp heeft de burgemeester de demonstratie beëindigd. Verder verwijs ik korthedshalve naar de bijlage.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Rombout Alkema
Hoofd Beleid, Bestuur & Evenementen
Gemeente Den Haag

Organisatieonderdeel Eenheid Den Haag
RCC - Team Crisisbeheersing
& Staf - Beleids- en
bestuursondersteuning

Behandeld door S.C. de Mooij
Functie Ambtelijk secretaris SGBO
Postadres Postbus 264
2501 CG Den Haag
Bezoekadres Katschiplaan 10
2496 ZN Den Haag
Telefoon 06 10379153
E-mail

De leden van de lokale driehoek Den Haag

Ons kenmerk
Uw kenmerk
In afschrift aan

Datum 05-05-2020
Bijlage(n) 0
Pagina 1

Onderwerp Afloopbrief n.a.v. demonstratie tegen COVID-19 maatregelen

Geachte leden,

Hierbij informeer ik u over het verloop van de maatregelen tijdens de demonstratie te Den Haag op dinsdag 5 mei 2020. De demonstratie werd niet vooraf aangekondigd via de gebruikelijke weg.

SGBO

Voor de organisatie van de maatregelen rond de onaangekondigde demonstratie was een Staf Grootchalig en Bijzonder Optreden (SGBO) ingericht. De Algemeen Commandant (AC) van dit SGBO was de commissaris van politie M.J. (René) van Eck, die opereerde onder verantwoordelijkheid van de politiefchef van de Eenheid Den Haag, P. van Musscher. De AC was verantwoordelijk voor de voorbereiding en uitvoering van de beleidsbeslissingen. Daartoe voorzag hij de driehoek van de noodzakelijke informatie om beleid te bepalen en strategische beslissingen te kunnen nemen.

Verloop demonstratie

Om 09:00 uur waren de met de burgemeester besproken politiemaatregelen operationeel.

Rond 11.00 uur bleek uit politie-informatie dat zich op en rond de locatie Koekamp demonstranten verzamelden. De demonstranten droegen spandoeken, borden en vlaggen met zich mee. Omstreeks 11.20 uur is door de AC contact gelegd met de burgemeester; deze gaf toestemming voor een demonstratie op de Koekamp mits de demonstranten zich zouden houden aan de COVID maatregelen. Uiteindelijk verzamelden zich circa 300 demonstranten op en rond de Koekamp. Omstreeks 12.20 uur begaf een groot deel van de groep zich vanaf de Koekamp in de richting van de binnenstad. Door de politie is de groep meerdere malen gevorderd zich te houden aan de COVID maatregelen en zich terug te begeven naar de Koekamp, de demonstranten gaven geen gehoor aan de vorderingen. Omstreeks 12.25 uur is door de AC contact gelegd met de burgemeester. De Burgemeester besloot toen de demonstratie te ontbinden omdat men zich niet hield aan de COVID maatregelen. Na diverse vorderingen is de groep demonstranten door de Mobiele Eenheid gedreven richting het Centraal Station en aldaar ingesloten ter aanhouding. Aldaar zijn circa 70 demonstranten aangehouden en afgevoerd naar het Hoofdbureau van Eenheid Den Haag met gebruik van een drietal HTM-bussen. Ook op andere locaties nabij CS is een aantal aanhoudingen verricht.

De Mobiele Eenheid heeft gefaseerd en uiteindelijk in fase 3 opgetreden vanwege de grimmige situatie. Er is geen groepsgewijs geweld gebruikt door de politie

Verkeersmaatregelen

Het verkeer rond het Centraal Station is korte tijd opgehouden in verband met de verplaatsing van de demonstranten. Er is geen sprake geweest van ernstige verkeersstagnatie.

Opsporing

Gedurende de demonstratie hebben zich strafbare feiten voorgedaan die geleid hebben tot diverse aanhoudingen.

Er is een klein aantal meldingen gemaakt van geweld tegen hulpverleners.

In totaal werden 81 personen aangehouden in verband met de demonstratie.

Overige

Tijdens deze maatregelen zijn circa 175 politiemedewerkers ingezet.

Het totale pakket aan maatregelen is vanaf 15.30 uur gefaseerd afgebouwd. Rond 16.30 uur zijn de maatregelen overgedragen aan de staande organisatie.

Het Hoofd Operatiën,

P. Entken

